

Poštirina plaćena u goštu.

Narodna Straža

BROJ 39.

ŠIBENIK, 2. LISTOPADA 1926.

GODINA VI.

Oko francusko-njemačkoga zbljenja.

Ulagak Njemačke u Ligu Naroda i govor Briandov početak je prijateljstva i izmirenja između dvaju najbližih susjeda Njemačke i Francuske. Razmirice i trivenja u ratno i poratno doba tako su dojavili, da ih ova naroda žele da dokrajile. Obe su države ozbiljno pošle putem direktnoga sporazumijevanja bez ikakvoga trećeg posrednika za potpuno uređenje međusobnih odnosa.

Francuski ministar vanjskih poslova Briand i Nijemac Stresemann posli su 17. pr. m. iz Ženeve u francusko selo Thoiry i konferirali u malom gostionici čitavim 5 sati. Taj sastanak dodatašnjih smrtnih neprijatelja pobudio je veliko zanimanje među političarima. I ako su ova političara uskratila svaku izjavu i htješu, da sastanak ostane u tajnosti, ipak je po kasnijim dogadjajima jasno, da su se tu polagali temelji za konačni sporazum među Francuskom i Njemačkom.

Francuzi su na koncu uvidjeli, da im nije moguće stoniti moć Njemačke, koju uza sve strahote svjetskoga rata i toliko najtežih kriza danas stoji na putu gospodarskoga i političkoga nasprega, da čak nudi Francuskoj pomoć za sanaciju francuskoga franka. To je sve ponukalo Francuze na prijateljske odnose prema Njemačkoj, osobito u gospodarskom pogledu. Nijemci opet voše mir negoli nemirnu novu borbu.

Stresemann je na sastanku Briandu otvoreno izložio njemačke zahtjeve. U prvom redu postavio je pitanje evakuacije rajskega područja i povratka saarske zone Njemačkoj. Saarska zona pripadala je prije Njemačkoj, a po mirnoj pogodbi u Versaillesu pala je pod francusku vlast, ali ne zauvijek, već po ugovoru iz 15 godina imao bi da se narod odluci za Njemačku ili za Francuskog. Kako su u težištinu bogati rudnici, Stresemann je, u strahu, da oni ne potpadnu zauvijek pod Francuskog, zahtijevao, da se Francuska već sada odreće toga kraja u korist Njemačke.

Silna poplava u Sloveniji.

U Sloveniji je radi proloma oblača došlo do teških, upravo katastrofalnih nesreća. Velika kiša, koja je počela da pada još u nedjelju popodne, potrajava je čitav noć i čitav ponedjeljak i utorak. Katastrofa je zadesila najbližu okolnicu Ljubljane u trokutu Ljubljana-Ziri-Škofja Loka. Ovaj trokut sami su brda. Od centra ovih brda u blizini sela Ziri idu velike doline jedna u pravcu Škofje Loke, druga prema Medvodama, a treća prema Ljubljani. Nad cijelim selom Ziri spustio se prolom oblaka. Ogromne mase vode jurnule su u sve tri doline i porušile u nekoliko minuta sve telefonske i telegrafiske veze, tako da je čitav ovaj kraj bio potpuno odsećen od ostalog svijeta. Potok Sora, pritok Save, tako je nabujala, da je za kratko vrijeme dosegla visinu od 8 metara iznad normale. Uslijed toga su kuće po okolnim

mjestima bile poplavljene, a mostovi porušeni. Voda je nabujala do prvoga kata u kućama. Isto tako je nabujala i Gradašica, jedan pritok Ljubljance, te poplavila sva polja oko Ljubljane, a naročito predgrađa Vič, Glince, Rožnu Dolinu i Trnovo. Strahovito je bila nabujala i Ljubljana.

Po svim mjestima u najbližoj okolini Ljubljane gotovo u svakoj kući nalaze se ogromne hrpe kamenja, zemlje, mulja i svakovrsne naplavljene, koje je nanjala bujica. Pokušto je u tim kućama većinom uništeno, jer je voda naglo došla i ljudi nisu imali vremena, da što spase. Trebat će mnogo vremena, rada i novaca, dok se sve to svede u red i popravi. Usjevi su na poljima također poništeni tako, da ljudi nemaju sada ni kore hleba, da prehrane sebe i djecu. Mnogo kuća je voda potpuno razrušila. Cijela Po-

300 6
IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PREPLATA IZNOSI GODIŠNJE DIN. 60. POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLOŠI PO ČLJENIKU. — PISMA I PREPLATA SE SALU NA UREĐNIŠTVO I UPRAVU „NARODNE STRAŽE“ ŠIBENIK, POST. PRET. 17. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

ljanska dolina je jedno veliko jezero. Putevi i ceste, što vode kroz brda i šume, potpuno su razoreni. Tolika je bila snaga bujice, da je iščupala hrastove bukve i omorike, i to starja stabla, sa korjenom iz zemlje.

Nabujala voda provalila je i u tvornicu papira u Goričanima. To je jedan dio poduzeća industrije papira Vevče. Voda je provalila tako nenadano i u tokom snagom, da je donj dio tvornice porušila, a radnici su se teškom mukom spasili. Voda je dosegla do prvoga kata.

Selo Žiri najjače je oštećeno. Tamo je potpuno porušeno dvadeset kuća. Tu je voda odnijela sve, što su ljudi imali. Uništena je također i lijepa električna centrala, za koju su sami seljaci garantirali svotom od 10 milijuna dinara. Količina je nemoguće proći preko cesta, jer su sve razorene, nasute kamenjem i zatrpane zemljom. Ljudi ne znaju,

kamo bi se sklonili sa svojim potrodičama. Otišli su u brda i tamno se sklonili kod improvizirane kolibe. No liranje nemaju, pak su im prilike užasne.

Nabujala voda provalila je i u tvornicu papira u Goričanima. To je jedan dio poduzeća industrije papira Vevče. Voda je provalila tako nenadano i u tokom snagom, da je donj dio tvornice porušila, a radnici su se teškom mukom spasili. Voda je dosegla do prvoga kata.

Selo Žiri najjače je oštećeno. Tamo je potpuno porušeno dvadeset kuća. Tu je voda odnijela sve, što su ljudi imali. Uništena je također i lijepa električna centrala, za koju su sami seljaci garantirali svotom od 10 milijuna dinara. Količina je nemoguće proći preko cesta, jer su sve razorene, nasute kamenjem i zatrpane zemljom. Ljudi ne znaju,

Sastanak Chamberlain-Mussolini.

30. t. m. sastali su se u Livornu engleski državni tajnik za vanjske poslove Chamberlain i predsjednik talijanske vlade Mussolini. Talijan i niski službeni komunike kaže, da su njihova vijećanja protekla u najsrdačnijem raspoloženju, te da su tom prilikom ispitivajući sva važna aktuelna pitanja internacionalne politike oba ministra sa zadovoljstvom ponovno potvrdila punu intimnost u talijansko-englenskim odnosima te su pored toga konstativali, da su obe vlade saglasno u istom pravcu djelovale pri rješavanju svih važnih evropskih problema. I engleski službeni komunike naročito podvlači, da su na ovom sastanku Chamberlain i Mussolini izmjenjujući poglede utvrdili, da između talijanske i engleske vlade vlada posvećna saglasnost.

U političkim drugovima pridaje se velika politička važnost ovom sastanku.

Talijanska štampa konstatiše, da su na ovom sastanku pretesena sva važna evropska pitanja i da po tome ovaj sastanak ima isto tako veliku važnost, kao i sastanak u Thoiryu između Brianda i Stresemanna. Tangersko pitanje da je samo mimogred spomenuto. Mussolini je *Popolo d'Italia* piše doslovno: „Lojalno i nesrečno od strane Italije u Locarnu preuzeta dužnost, da će štititi mir na Rajni, donosi sobom i pravo, da mislimo, da nitko ne može poduzimati izmjene u Poranjskom pitanju, Versailleskom ugovoru i Dawesovom planu bez privole i odobrenja Italije.“

Engleska štampa isto tako tvrdi, da ovaj sastanak u Livornu nije manje važan od sastanka u Thoiryu te da vijećanjima između Chamberlaina i Mussolinija treba pripisati osobitu političku važnost. Ovo da se mora smatrati prirodnom protutežom pokusajima za zbljenje između Njemačke i Francuske. *Central News* piše, da se na ovom sastanku posebno pretresalo Abesinsko i Tangersko pitanje, a po tome i opću situaciju, koja je nastala u Evropi nakon njemačko-francuskoga zbljenja.

Daily Telegraph tvrdi, da je pri tom Chamberlain obecao Mussoliniju, da će engleska vlada podupirati želu Italije, da i njoj bude osigurano ravнопravno mjesto pri upravi Tangera, jer da i Italija ima pravo, da aktivno sudjeluje kod rješavanja ovoga i ostalih sredozemnih pitanja. Jedini *Times* smatra, da je ovaj sastanak bio više jedan akt kurtozije, pak da mu se ne smije pripisivati neka posebna politička važnost.

Francuska štampa konstatiše, da je savez Italije sa Španjolskom i ovo zbljenje s Engleskom protunapad talijanske politike, ali također ovom prigodom ističe, da se bez Francuske ne može provesti ni eksploatacija Abesinske ni provedba Lomarskog ugovora ni uredjenje Tangera.

Cini nam se, da se Evropa ponovno vraća u predratno stanje ravnoteže između vlasti. Pratit će nježno-francuskoga bloka, kako su informirani američki diplomatski krovovi, imala bi se naime stvoriti alianca Engleske, Italije, Španjolske i balkanskih država bez Jugoslavije.

Novi ustav u Grčkoj.

Republikanski grčki ustav objavljen je u zvaničnim novinama predsjedničkim dekretom, koji je izdan na osnovu odluke ministarskoga savjeta. Ustavom se utvrđuje republikanski oblik vladavine u Grčkoj i označuju granice zakonodavne, sudske i izvršne vlasti. Izbori će se vršiti općim pravom glasa, tajnim glasovanjem, na bazi proporcionalnoga predstavnicišta. Senat će se sastojati iz 150 članova. Mandat predsjedničke republike, koga bira sјedinjeni parlament i senat, traje pet godina. Predsjednik vlade ne može na vlasti ostati više od jedne godine bez prekida.

Izbori za parlament, koji kad se sastane, imat će vlast, da za 15 dana izmijeni ustav, provešt će se 7. novembra. Opsadno stanje dignuto je sa cijele Grčke.

K 80. godišnjici Don Frane Bulića.

4. o. mj. slavi najveći hrvatski arheolog dr Frane Bulić 80. godišnjicu svoga života.

Njegove zasluge na znanstvenom polju neprocjenjive su. On se ubraja među učenjake svjetskoga glasa. Svojom rjetkom ustrajnošću i ljubavlju se taj učenjak već desetke godina iskapanjem solinskih ruševina iz prvoga doba kršćanstva u našim krajevima. Tu, te potpuno istražio tragove stare rimske i kršćanske kulture i postao najboljim poznavačem te dobi. Velikih je zasluga stekao i u istraživanju hrvatskih spomenika i osvijetlio mnoga nejasna mesta iz naše nacionalne historije. Inače je dr Frane Bulić poznat po čitavom svijetu, kao jedan od najvršnjih arheologa svijeta.

Osim znanstvenim radom bavio se svečar ponekad i politikom i tu se pokazao najvećim rodoljubom. Znao je, da se uz ogromne žrtve i

izloži, kad se radi o hrvatstvu i slavenstvu, a najboljim je dokazom silno povjerenje, koje je u njemu imao pokojni Pavlinović.

Uza sav teror austrijske politike branio je Bulić žilavo naš amanet, i znunstveno dokazao historičkim dokumentima pravo našega naroda na nju. Svakomu je poznato njegovo zauzimanje na mirnovoj konferenciji u Parizu za pravdu rješenje jadranskoga pitanja. Znao je na uplivnim mjestima, da i uz cijenu samoga zvanja radi za narodnu stvar.

Hrvatski je narod ponosan na svoga velikog učenjaka, vrloga rođuljuba i uzornoga svećenika, i nađa se, da će naša država iskazati zasluzeno priznanje sigurno jednom od najvećih svojih sinova.

Pridružujemo se i mi željama i čestitkama cijelogu našeg naroda, da nam Bog još dugo pozivi svečara.

Promjena željezničke tarife.

Nova željeznička tarifa stupila je na snagu s 1. o. mj. Ona je doista izmijenjena, ali izjednačenje lučkih tarifa, o kojemu se toliko govorilo i obećavalo, nije postignuto.

Daleko smo od toga, da bi novom lučkom tarifom bile favorizirane naše primorske luke. Tu prednost ima samo roba, koja preko njih dolazi ili polazi preko mora. Ono, što je bilo najpotrebitnije, izjednačenje luka, nije provedeno. Provedeno je samo za sjeverne luke, dok su južne luke, vezane uz uskotračne državne pruge, očito favorizirane.

Vrijda je namjera bila, da se nesto promet svrati i na bosansku uskotračnu prugu. Kod nove tarife dakle se nije vodilo računa o trgovackoj važnosti luke, već se išlo za

nekim sasma drugim namjerama.

Razumljivo, da je takva promjena izazvala negodovanje, jer su tim osobito Šibenik i Split najgore pogodeni.

Splitska Trgovačko-Obrtnička Komora uputila je predsjedniku ministarskoga Savjeta i resornim ministrima brzojavni protest, kojim zahtijeva, da se stupanje na snagu nove tarife odgodи do rasprave u tarifskom odboru.

I Šibenska je općina poslala slijedeći brzojavku predsjedništvu ministarstva, ministarstvu unutrašnjih i inostranih djela, finansija, trgovine i industrije, saobraćaja, te šuma i ruda: „Molimo ukinuti novu lučku tarifu, koja stupa na snagu 1. oktobra, jer je samo na štetu primorskog gradova“.

Izbori za ljudljansku trgovacku komoru.

Rezultat izbora za trgovacku komoru prema broju predanih glasova je ovaj:

Za samostalne demokrate predano je svega 10.643 glasa a za udruženu listu (Slovenska Pučka Stranka, Radićevci, Radikal i Nijemeči) 13.173 glasa. Zbog cenzusa dobivaju većinu u trgovackoj komori samostalno-demokratski odbornici, pošto bira svaka od 12 kategorija po 4 odbornika (tri grupe po četiri katego-

rije), i to bez obzira na broj birača. Na ovom rezultatu neće mnogo promijeniti rezultat izbora prve kategorije u trgovackom odsjeku, koji još nije poznat.

Samostalni demokrati dakle dobivaju većinu bez obzira na broj birača, nego samo obzirom na broj onih kategorija, u kojima su pobijedili. Kako je uticao cenzus na konačan rezultat, vidi se iz toga, što na pr. 334 birača u industrijskom

šire omladinske slojeve, da svu snagu svoga nesumnjivo lucidnoga duha posveti stvarnom organizatornom radu i produbljivanju ideologije pokreta, kojemu je on žrtvovao cijelu svoju mladost. Njegova proverbalna aktivnost, spojena sa spretnošću dobra organizatora i ozbiljna pisca, koji nikada nije dosadan, istaknula je među prve ličnosti pokreta i pribavila mu publiku, koja će i ovu njegovu knjigu primiti s najvećom simpatijom i čitali je kao djelo čovjeka jasnih načela i velikoga praktičnog iskustva. Njegova će knjiga dobiti to veće priznanje, što je ovo prvi pokušaj, da se sustavno prikaže ne samo ideologija Orlovnstva, nego i ujedno ideologija cijelog pokreta, koji se i dalje razvija po smjernicama nezaboravnoga Mahnića.

Knjiga dra Protulipca posvećena je bratstvu, slozi i jedinstvu orlovnstva. To je najljepša posveta, koju je pisac mogao naći, a ta nam

odsjeku biraju isto tako 12 odbornika, kao što ih bira i 16.474 birača u obrtnom odsjeku. Svoju pobjedu imaju zahvaliti samostalni demokrati dakle jedino cenzusu i svojoj pobjedi po kategorijama. Kad bi se izbori obavili po sistemu jednogaka prava glasa, rezultati bi bili drukčiji. Ipak je broj za samostalne demokrate neobično velik. Na kakav su način oni postigli tolike glasove, o tome će javnosti da dade vrlo interesantne podatke i žalbu, što će ju udružene stranke podnijeti nadležnoj vlasti, a već danas može se kazati, da sistem glasovnika u Sloveniji ne valja, kao što se to vidjelo već za izbora za radničku komoru, pošto taj sistem na široko otvara vrata najrazličitijim prevarama, prijetnjama sa gospodarskim bojkotom i t. d. Prema tome ovi izbori ne mogu nikako da budu nikakvu prognozu za naredne izbore ni općinske, a kako li skupštinske.

Rimsko pitanje.

U svim političkim krugovima i u stampi svestrano se komentira najnovija opomena vatikanskoga *Osservatore Romano*, da treba što prije urediti odnosa između Vatikana i Italije, te jednim pravednim kompromisom rješiti tako zvano „rimsko pitanje“.

Osservatore Romano od 26. t. mj. u uvodnom članku konstatuje, da u posljednje vrijeme sva javnost počlanja pažnju ovom pitanju i skreće pažnju kompetentnim faktorima na neodrživost dosadašnjega stanja, koje je ne samo u tom pogledu, nego i u praksi inkompabilno s ugledom rimskoga Pape. Protivno svim moralnim i političkim shvaćajima dosad je boravak poglavice katoličke Crkve jedva toleriran u Petrovom Rimu. Papa zapravo nije gospodar ni vatikanske palate, koju još i danas istina upotrebljava, ali nema još u svojoj vlasti. Pri tome još je odgovoran za umjetnine, što se u njoj nalaze. Poglavlje katoličke Crkve nije dakle gospodar ni u svom vlastitom domu. Njegov je položaj neodrživ, jer tobožje povlastice, koje on u Rimu uživa, mnogo su manje od onih, kojima se poštaju svi diplomatski poslanici, pri i oni, koji su kod Vatikana akreditirani.

Upozorjući na ovu okolnost *Osservatore Romano* traži, da se ovo pitanje objektivno i pošteno razmotri, pa će se sigurno doći do ujerenja, da je podržavanje ovakvoga

stanja i nepravedno i ne odgovara dostojanstvu općega duhovnog poslanstva rimskoga Pape.

Potvrda općinskih izbora u Beogradu.

24. pr. mj. četvrti sekcija Državnoga Savjeta nakon dužega vijećanja nalazeći, da nema mješta žalbi, podnesenoj od bivših članova općinske uprave u beogradskih radikalima, većinom glasova potvrdila je beogradске općinske izbore, na kojima su bili pobijedili Davidovićevi demokrati sa drom Kumanudjem kao načelnikom na čelu.

Zaključak VII. zasedanja Lige Naroda.

25. t. mj. održana je zadnja sjednica VII. zasedanja Lige Naroda, koja je protekla naročito svečano. Nakon što je raspravljen konačno budget Lige Naroda, koji iznosi 24 i pol milijuna franaka, predsjednik ovoga zasedanja g. dr Ninčić održao je zaključni vrlo značajni govor. Upozorio je na težak rad, što ga je izvršilo Društvo Naroda tokom ovoga zasedanja srednjim rješenjem pitanja proširenja Liginoga savjeta i ulaskom Njemačke u Ligu. Tim je bila sretno riješena dugotrajna kriza Društva Naroda. Kritičari, koji su za toliko godina u Društvu Naroda gledali samo privremenu međunarodnu instituciju, sada će se morati da uvere o protivnome. Tokom sadašnjega zasedanja bili smo svjedoci velikim događajima, da su opet sjedili skupa narodi, koje je bio rastavio svjetski rat, te koje su dosad dijeliše najteže protivstvne. Sjedili su opet skupa u najboljoj harmoniji jedan kraj druge, svi povezani svojom slobodnom i dobrom voljom te slobodnim prihvatom pakta Lige Naroda.

Rade Pašić pod stetajem.

Nad imovinom Rade Pašića, sina Nikole Pašića, još pred dva mjeseca otvoren je stetajni postupak. Sama ukupnih potraživanja nad imovinom Rade Pašića iznosa 14.322.242 dinara. Najveća su potraživanja od strane Lombardne banke u iznosu od 3.580.470 dinara, zatim M. i dr Pavlović za 1.950.000, poresko odjeljenje za neplaćanje poreza posljednjeg godine sa 241.000 dinara, advokat Živko Živković sa 140.000 dinara itd.

Prosvjetni pokret širokih poteza i velike dinamike, koji će, sačinjavajući složnu i jedinstvenu armadu, izvršiti časne zadaće života i pomoći Crkvi u njezinu apostolatu.

Dragi dio knjige, „U životu i borbi“, posvećen je prikazu postanka i razvoja orlovnstva u slavenskim zemljama, a naročito među Hrvatima. U tome dijelu prikazuje pisac značenje Mahnićevog pojave, omladinski pokret prije i nakon rata, te razvoj hrvatskog Orlovnstva od Maribora do Požega. Tu su izneseni zanimljivi podaci o velikom djelu hrvatskog Orlovnstva i poteškoće, na koje je nailazilo u svojem radu. Tko pročita ove doista historijski važne stranice, taj će se upoznati ne samo sa strukturu orlovske organizacije, nego će shvatiti i naravne razloge, koji su, uz blagoslov Božji, pridonijeli, da je naše Orlovnstvo tako snažno zakoračilo naprijed i došlo do sadašnje svoje snage, koja podiže duh

Slom Slavenske Banke.

Ogromno uzbudnje osobito u privrednim krugovima pobudila je vijest, da je zagrebački sudbeni stol stavlja Slavensku Banku pod sekvestar te time sankcionirao i odvojnu zabranu. Sckvestratorm je imenovan vladin povjerenik u toj banci burzovni senzal g. Dragutin Bašić.

Slavenska Banka je jedna od najvećih naših banaka i imade mnogo služaka. U njoj je angažiran i bečki i pariški kapital, a iz nje stoji Trbovljansko ugljenokopno društvo.

U krugovima, koji su u posljednje vrijeme imali više nego dovoljno prilike, da upoznaju pravi položaj ovoga novčanog zavoda, šire se glasine, da je izgubljen akcionarski kapital u iznosu od 100 milijuna dinara, pa čak i rezerve u iznosu od 40 milijuna. Slavenska Banka je davao milijunske kredite, kao što se sad doznaće, raznim industrijama i raznim samostalno demokratskim ustanovama i ličnostima, sve u formi kredita. Zbog ovoga sloma Slavenske Banke vlasta velika zabrinutost i kod novčanih zavoda, koji su kod nje ulagali svoje sudsice.

Hrvatsko slavlje u Dubrovniku.

U Dubrovniku su razna hrvatska društva ("Hrv. Sokol", glazba, "Hrv. Žena") održali 25.-27. pr. mj. veliko slavlje prigodom svoga prvog vanjskog nastupa. Slavlju je sudjelovalo i mnogo vanjskih izletnika, osobito hrvatskih sokolova: iz Zagreba, Boke, Splita i Šibenika. "Hrv. Sokol" u Šibeniku zajedno sa "Šibenskom Glazbom" pošao je na slavlje posebnim parobrodom "Krka". Osobito je brojno bila zastupana dubrovačka okolica i blizu Hercegovina.

Ovo hrvatsko slavlje bilo je tru u oku raznim srpskim i jugoslavenskim društvima u Dubrovniku, među kojima, što je najvažnije, i podružnici „Jadranske Straže“. Svi ovi potuzeli su akciju, da se ovo slavlje bojkotira. Posebним proglašom i cirkularom pozvali su Dubrovčane, da ne sudjeluju na nijedan vidni način ovom „separatičkom“ slavlju. Vrlo značajno je, da je međutim taj program i cirkular potpisalo 6 društava, koja nijesu manje separatistička od najeskluzivnijih hrvatskih društava. No to im nije bilo dosta. Samo sl-

je htjeli su da pokvare i ometu svojim izazovima i tvornim napadima, pri čemu je došlo do krvavih incidenata, osobito sa orjunašima.

Iako daleko stojimo od "Hrv. Sokola" i njegovih podviga radi njegova kulturnog naziranja, ipak kao osvijeđeni Hrvati, koji ljubimo svoje hrvatstvo, moramo da nošoštire osudimo ovaj barbarški postupak i "bojkot" stanovite "braće" i vladanje zvanične sile. Iako je bila mobilizovana sva policija i žandarmerija, ipak se nijesu zapriječili nemili događaji! To je svakomu čudno, tim više, što se unaprijed za njih znalo.

Mjesec molitve za kataliku Štampu.

Već treći put nastupa evo mjesec Molitvi za Katoličku štampu. U vrijeme općega razvrata, koji je ponajećim dijelom skrivila silno razgranjena zla štampa, potrebna je katoličanstva jaka Katolička štampa više nego išta. Koliku budemo imali Katoličku štampu, toliko ćemo kao katolici vrijediti u javnom životu. Koliko budu proširene i čitane katoličke novine i katoličke knjige, za toliko će biti osobljenje razvratni utjecaj zla štampe na privatni i javni život. A da se doista ostvari moćna Katolička štampa, potrebna je Božja pomoć i svijest svih pravih katolika. Bude li toga, sve će drugo lako pridoći.

Zato se ovoga mjeseca listopada svaki dan molitvom obraćamo Svetišnjem, da Katoličkoj štampi udjeli Svoju pomoć i da svim katolicima udjeli milost, kako bi spoznali, da je Katolička štampa jedno od glavnih oružja za ostvarenje Kraljevstva Božjeg na zemlji. Posvetimo dakte svaki dan u mjesecu listopadu moliti za Katoličku štampu!

Prijivo Društvo.

GOSPOD. PREGLED.

Internacionalna velika izložba (sajam) u Solunu: od 1. do 15. oktobra o. g. Svi izložitelji imaju popust za vožnju robe i potrebnog osoblja na željeznicama. Uvoz robe, koja ide za izložbu, ne plaća carine, osim ako je izložitelj proda u Grčkoj. Svi ostali posjetioci sajma plaćaju za vizu takšu u pola.

njegovih prijatelja, a unosi strah u neprijatelje Crkve i katoličke akcije. Kako Orlovstvo živi s Crkvom i prima njezine direktive oslanjajući se na Petrovu pećinu i gojeći euharištički duh, bila je vrlo sretna misao, što je autor na koncu knjige donio izjavke iz govora, koje je hrvatskim Orlovima održao sveti Otar Pio XI., kao i ulomke iz brojnih pisama i poslanica gotovo sviju hrvatskih biskupa, koje su poslali predsjedništvo Hrv. Orl. Saveza. Iz tih se dragocenih dokumenata vidi, da je naše Orlovstvo uvijek radilo u skladu s intencijama Crkve i da je stalno dobivalo njezinu moralnu potporu i blagoslov. To je ujedno i najbolji dokaz, da je uvijek bilo na pravom putu i da zaslužuje, da ga unapređuje svaki svijestan katolik.

Sav ovaj golemi materijal iznesen je na razmjerno malenu prostoru od 128 stranica boljega papira, Knjiga je ukrašena sa deset slika. Čita se

sa najvećim zanimanjem. Talentovani publicista i odlični organizator dr Protulipac nije možda ni sam dovoljno svjestan, koliko je uslužio učinio katoličkoj stvari ovom svojom nadu sve uspjealom knjigom. ("Hrv. Orlovstvo" stoji 15 dinara.) Među edicijama, koje su u posljednje vrijeme izdali naši katolički pisci, ovo je svakako najvažnija, jer objektivno iznosi jedan dio našega života i rada, najvažnije stranice iz života katoličkog pokreta. Zato će se ova knjiga ne samo čitati, nego i studirati i komentirati, te će orlovske radnici biti priručnik, koji će im dobro poslužiti. "Hrv. Orlovstvo" ne treba nikakve naročite preporuke. Ona će sebi utri put među najširi čitalačku publiku, kao što je uvaženi njezin pisac utro put hrvatskom Orlovstvu u srca stotina i hiljadu hrvatskih mladića.

I. Jakovljević.

ORLOVSKI VJESNIK.

Orlovska Straža — broj 4 (za mjesec listopad) je izšao i poslan preplatnicima. Sadržaj ovoga broja je slijedeći: Dr I. Protulipac: Sretna zamisao; Dr Josip Jeračić: Nova vremena; I. Jakovljević: Na pobedničkom putu; Dr I. Merz: Kolumbovi vitezi u Rimu; Iz duhovnog dnevnika jednog Ora; Vl. Vančik: K cilju; J. Rebetic: "Utisci iz Požege"; Sv. Otac o smjernicama orlovskega rada; Naša organizacija; Iz života i rada; Na orlovskoj strazi; Razno. — Cijena je Orlovske Straže do konca ove godine Din 10. Orlovska Straža je glasilo Hrvatskog Orlovskega Saveza, koje treba da drži svaki Orao i prijatelj hrvatskog orlovskog pokreta.

Proslava kod Sv. Duha u Zagrebu. U nedjelju 26. o. m. obavljena je svečana proslava 700 godišnjice smrti sv. Franje Asiškoga i posveta "Doma sv. Franje" na Sv. Duhu u Zagrebu. Na proslavi je došlo osim velikoga broja zagrebačkih katolika i oko 400 učesnika iz provincije. Na proslavi je sudjelovao i preuzv. g. nadbiskup Dr Ante Bauer te presv. g. biskup Šibenik Dr Milivoj i biskup senjski Dr Marušić. — Orlovi i Orlice sudjelovali su kod čitave proslave. Prevedeni orlovskom glazbom iz Sinja prošli su u povorci kroz Zagreb, dok je poslije podne bio javni nastup.

IZ GRADA I OKOLICE.

Svečana proslava blagdana sv. Frane. U crkvi sv. Frane 3. t. m. u nedjelju večer, u 11 sati počinju pjevanje lekcije, t. j. život svećev. U ponoći bit će svečana pontifikala sv. Misa, preko koje će se dijeliti sv. prćest. U ponedjeljak ujutro bit će tih sv. Mise u 6, 6 1/2, 7, 8 i 9 sati, a svečana pjevana sv. Misa u 10 sati. Postje podne počet će blagoslov i obred preminuća sv. Frane u 5 sati.

Zahvala engleskih izletnika. Engleski izletnici, koji su nedavno posjetili naš grad velikim prekoceanskim parobrodom "Araquaya" i bili u nedjelju večer, u 11 sati počinju pjevanje lekcije, t. j. život svećev. U ponoći bit će svečana pontifikala sv. Misa, preko koje će se dijeliti sv. prćest. U ponedjeljak ujutro bit će tih sv. Mise u 6, 6 1/2, 7, 8 i 9 sati, a svečana pjevana sv. Misa u 10 sati. Postje podne počet će blagoslov i obred preminuća sv. Frane u 5 sati.

Naši pokojnici. Od 18. IX.-1. X.

t. g. umrli su u privatnom stanu: Balkas Anka Tomina (6 m.), Jurica Nada Zvonkova (6 d.) i Jakovljević Tonka Ž. Ive (49 g.); u bolnici: Troškot Blaž pk. Grge iz Banjevaca (51 g.), Croce Rafaello, mornar iz Giovinezze (44 g.), Roca Vjekoslava Ž. Šime iz Prvić Luke (42 g.) i Kujundžić Ana Ž. Ive iz Maovica (55 g.) — P. u m.!

Licitacija. 6. o. m. održat će se licitacija za prenos poštanskih pošiljaka s pošte na vlast, parobrodarsko pristaniste i natrag.

Zimski orar za otvaranje radnja započeo je s 1. o. m., te će se prema tome otvarati mesarnice, pekarne i zanatlijske radnje u 7 sati, a ostale u 7 1/2.

Iz šegrtske škole. Škola općeg usavršavanja za šegrte u Šibeniku započinje redovitim poučavanjem 4. o. m., a upisivanje se vrši 1., 2. i 3. o. m. od 6-7 sati navečer u gradskoj muškoj osnovnoj školi. Šegrte, koji će se upisati, treba da donesu: zadnju školsku svjedodžbu, radničku knjižicu i šegrtski ugovor s poslodavcem. Upozorju se svi poslodavci, da su dužni upisati svoje šegrte u školu, jer inače će odgovarati obrtnoj vlasti.

Promet u luci. 26. pr. m. stigao je u luku: motorna jedrenjača "Orjen", da ukrci 350 tona uglijena za Veneciju; tal. motorna jedrenjača "Argentina" po 140 tona uglijena za Trst, te motorna jedrenjača "Familia" po 200 tona uglijena za Ortona m. 28. pr. m. holandeški parobrod "Eos" počeo je da krci 150 tona karbida za Amsterdam, a jedrenjača "P. Scarfoglio" 650 m³ gradičinskog materijala za Manfredonu. 29. pr. m. stigle su četiri tal. jedrenjače i to: "Maria Gaetana" i "S. Mauro" po 360 m³ gradičinskog materijala za Manfredonu, te "Matilde" po 400 tona uglijena za Trst, a "Manzon" po 750 tona celuloze za Ronen.

Darovi „Uboškom Domu“. Da počaste uspomenu Krsta Colomba: Trgovacko-obrtničko udruženje Din 50, Lušić i drug Din 40, Obitelj Josipa Tarle Din 30; Aleksandar Šupuk i Pavao Goles po Din 25; Ivo Erceg, Obitelj Vice Matkovića, Stjepan Karković i Vinko Matačić po Din 20; Obitelj Baćinić, don Jerko Jurin, Vladimir Kuljić i Joso Scotti po Din 10. Da počaste uspomenu Bože Baćinića: Braca Lušić Din 50; Obitelj Marks Stojica i Aleksandar Šupuk po Din 25; Jovo Isler, Fila ud. Sisgoreo, Ivan Marzeni, Jerolim Petrić, Obitelj Istenić i don Niko Plančić po Din 20; Ivan Vučić pk. Andrije, Obitelj Petra Grubišića, Jere Matačić pk. Mate, Jelisava ud. Grimanji, Luka Šarić trg., Zorka Majovska, Obitelj Mihovila Matačića i Obitelj Frane Pasini po Din 10. Da počaste uspomenu Ante Despotu: Ivan Fulgosi i Ante Belamarić pk. Miski po Din 30; Obitelj Jakova Jeličića, Ivan Mareni i Pio Terzanović po Din 20; Braca Tikulin pk. Ante Din 15; Vladu Kučić, Nikola Skalić i Ivan Vučić pk. Andrije po Din 10. Da počaste uspomenu Ane Kraljolić: Ivo Belamarić pk. Tome Din 10. Da počaste uspomenu Dume Mrša: Obitelj Marks Stojica Din 40 i Braca Protega Din 20. — Svima darovateljima Uprava najhranje zahvaljuje.

Zlatnike u sapunu „Gazela“ našli su: Kata Jakirčević, Davor (Anton Riedl, Davor), Štibrić, Zagorje (Josip Ernejs, Zagorje ob Savi), Evica Ungaro, Šibenik (V. Inchoistro & Figlio, Šibenik), Marija Prkić, Split, Bilanova ulica (P. & M. Bonačić, Split), Nikola Kastušin, Neđetić kraj Karlovca (Promet Karlovac), Bura Vinograđanec, Sestine kraj Zagreba (Vilić Senauer, Sestine kraj Zagreba), Marica Perlačin, Split, Ban Mladenović 7 (P. M. Bonačić, Split), Josip Šalamon, Brod na Savi (Vlko König i drug, Brod na Savi), Katica Leopold, Veliki Zdenci (Viktor Hren-

šić, Veliki Zdenci), Martin Katalić, Giurgevac (Grga Kovacić, Gjurgjevo), Franca Marinčić, Berković (Franco Šenčar, Mala Nedelja), Tereza Doberšek, Dolgipotok (Florijan Gašek, Loka pri Žusmu), Ferdinand Sušec, Tostovrh p. Mislinje, Anton Erzen, Gorenj vas, (F. Ks. Jelovčani, Gorenjavas nad Škojo Lokom), Jera Jama, Kožarje (Franc Kušar, Vič Dolgi most), Marija Fürst p. d. Florencija, Spodnje Pohorce (Kmet društvo Rečica ob Savinji), Marija Šandor, Nova cerkev (Anton Fazarinc, Celje), Marija Kocvar, Neslopa vas št. 12 pri Šemši (Prvo del. konzumno društvo podr. Šemši) Ivana Sovenc, Ljubljana, Dunajska cesta 19 (Prvo del. konz. društvo Ljubljana), Marija Bider, Suha p. Rečica ob Savinji (Anton Tirk, Rečica ob Savinji), Marija Anžlovar, Petrušna vas (V. Avsec, St. Vid pri Stični, Nerezika Kapus, Koroske Bela (J. Dežman, Slovenski Javornik), Katarina Jazbec, Krška vas (Josip Rudman, Krška vas), Ursula Rotar, Ljubljana, Ulica Stare Pravde 5 (Nadavljalna zadružna drž. nameščenec, Ljubljana), Elizabeth Kranjc, Lipa št. 25, p. Store (Blaž Godec, Teharje p. Store), Ferencjak, Laško (And. Elsbacher, Laško), Ivana Bokavšek, Brezovica št. 4 (Franco Velkavrh, Brezovica), Marija Kumér, Slatine (Anton P. Bizjak, Rečica ob Paki), Milan Vuga, Ptuj (Snoj & Urbančić, Ptuj), Ana Kumar, Slatine (Kmet nabav. in prodajna zadružna, Smartno ob Paki) — Imena u zgradji označuju trgovce, kod kojih je sapun bio kupljen.

„ITO“ pasta za zube - najbolja.

Vlasnik, izdavatelj i odgovorni urednik: Ante Erga. — Tisk Pučke Tiskare u Šibeniku — (Predstavnici: Jerolim i Vjekoslav Matačić).

JAVNA ZAHVALA.

Svima, koji su nam prigodom duge bolesti i smrti našega dragog i nezaboravnog

JOSIPA MAZZURA

iskazali, bilo na koji način, svoju zauzetnost, ljubav i sućut, izrazuje- mo i ovim putem našu vječitu i toplu zahvalnost.

Zahvaljujemo osobito: liječnicima veleuč. Dru Poturici, Dru Čičin-Sai- nu, prim. Dr Pasinić i drugi Kulušići; našem župniku vič. Don Tomi Perini, Msgr. Don Ivanu Miriću,

preč. Don Marku Čoriću, mpt. 0. Metodu Miriću i vič. Don Srećku Paviću; Ugl. Općini, kr. vlastima i pučkim školama; Društvinama Jugoslavenskom Skupu, Sokolu i Orjanu; mješnom pjevačkom društvu na ispijevanju tužaljki; Gg. Don Tomi Perini, Josi Jajcu i Ivanu Fantovu na dirljivim nadgrobnim slovima!

Hvala svima, koji su u sprovođu učestvovali, hvala našem pučanstvu i našoj svojti.

Svima naša najveća harnost, a od Boga obilata plata.

Tijesno. 25. septembra 1926.
Obitelji Mazzura i Urbančić.

VINARI!

Recepti za spravljanje veštačkoga vina i rakiće kao i sve vrste esencija i holandske maje za veštačko vino.

Recepti koštaju 30 din. Novac slati u napred na:

„HEMIKOS“

Zastupništvo Hemiske robe
RAČA (Krag.), SRBIJA.

Tko oglašuje, taj napreduje!

Petroleum piinske svjetiljke

za naturnar i vanjsku rasvetu od 150 do 3000 svjećice jakosti „Petrol“ op. pl n°, Zagreb, Draškovićeva 58.

24 vrste svjetiljaka.

Traže se zastupnici.

AKO OVO PROSITATE POMOĆI LI, VIŠE PUTA imateći koristi!!!

Sta više moguće je, da to zavisi o Vašoj životnoj sreci — Poznato Vam je, kakav uloga igra u životu spoljašnjost.

DAME I GOSPODO! Niže il uzrok Vašem nezadovoljstvu, neraspolaženju u sinžbi, neuspjehu u ljubavi, razočaranju — Vaša spoljašnjost.

Pogledajte se! Moguće je, da Vaša nošnja, frizura itd. ne odgovara današnjem vremenu.

RJESTITE SE STARONODNIH NAZORAI

BUDITE SAVREMENI!

U našoj kući imademo svega, što Vas može učiniti savremenim. Ako se kod nas odjene — sva će Vam društvena vrata biti otvorena. Mi vodimo sve moguće predmete od najmanje sitnice do najvećih stvari.

Mi smo odjenuili i obezbijedili miliju ljudi, jer naša trgovacka kuća postoji već 50 godina.

Čim pročitate ovo, zatražite naš bogato ilustrovan CJEONOVNIK sa bezbroj slikama, koji Vam šaljemo dava, pa ćete vidjeti sa kako skromnim sredstvima možete postati elegantni, u Vaš dom uređan i moderan.

Najveća trgovacka i otpremna kuća KASTNER I OEHLER - ZAGREB.

Gospodarska Štedionica u Splitu

Rimska ulica 3.
(kod Peristila).

Telefon Br. 363.

Podružni- ca u Makarskoj

Najveći Dalmatinski zuvod na zadružnom temelju.

Prima uloške na knjižice i u tekućem računu te ih najpovoljnije ukamaće.

Obavlja sve bankovne poslove najkulantnije.

Kupuje devize i valute uz najpovoljniji dnevni tečaj.

Zadružna Gospodarska Banka d. d. u Ljubljani

Podružnica Šibenik.

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. NOĆNI 67.

Podružnici: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT.

Ispostava: BLED.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 16.000.000.

Ulošci nad Din. 250.000.000

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

PRIMA ULOŠKE NA KNJIŽICE, TE IH UKAMAĆUJE NAJPPOVOLJNije.

OPREMA SVE BANKOVNE I BURZOVNE POSLOVE POVOLJNO, TOČNO I BRZO.